

การศึกษาอุปมาเชิงมนทัศน์ที่เกี่ยวกับคนในสำนวนเคยชินภาษาจีน

เบญญาทิพย์ สุภะกะลิน¹¹ สาขาวิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น อีเมล sbenya@kku.ac.th

A Study of Conceptual Metaphors of Humans in Chinese Idiomatic Expressions

Benyatip Suphakalin¹¹ Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities and Social Sciences, Khon Kaen University, E-mail: sbenya@kku.ac.th

Article Info

Article Type: Research Article

Article History:

Received: March 30, 2025

Revised: July 2, 2025

Accepted: July 7, 2025

คำสำคัญ

สำนวนเคยชินภาษาจีน, อุปมาเชิงมนทัศน์, ความหมายแฝง, คน

Keywords:

Chinese Idioms, Conceptual Metaphor, Connotation, Human

บทความวิจัยฉบับนี้เป็นผลการวิจัยจากโครงการวิจัยเรื่อง “อุปมาเชิงมนทัศน์ที่เกี่ยวกับคนในสำนวนเคยชินภาษาจีน” ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาอุปมาเชิงมนทัศน์ที่เกี่ยวกับคนในสำนวนเคยชิน (惯用语) ภาษาจีนและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอุปมาเชิงมนทัศน์และมนทัศน์ที่เกี่ยวกับคนในสำนวนเคยชินภาษาจีน โดยคัดเลือกสำนวนเคยชินภาษาจีนจากพจนานุกรมสำนวนเคยชินภาษาจีนที่ใช้อยู่ใน 《常用惯用语词典》 จากนั้นวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอุปมาเชิงมนทัศน์และมนทัศน์ที่เกี่ยวกับคนในสำนวนเคยชินภาษาจีนผ่านการถ่ายโยงความหมายตามแนวคิดของเลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff and Johnson) ผลการศึกษาพบว่า อุปมาเชิงมนทัศน์ที่เกี่ยวกับคนพบมาจากการอุปมาเชิงมนทัศน์สิ่งมีชีวิต และอุปมาเชิงมนทัศน์ไม่มีชีวิต โดยอุปมาเชิงมนทัศน์สิ่งมีชีวิตที่พบมากที่สุดคือ [คน คือ สัตว์] ซึ่งเป็นการถ่ายโยงความหมายจากด้านพฤติกรรม คุณสมบัติ รูปร่างลักษณะของสัตว์ และตำแหน่งอวัยวะของสัตว์ เพื่อสื่อถึงประเภทของบุคคล ทำทางของคน พฤติกรรมและลักษณะนิสัยของคน อุปมาเชิงมนทัศน์สิ่งไม่มีชีวิตที่พบมากที่สุดคือ [คน คือ วัตถุ] โดยถ่ายโยงความหมายจากด้านคุณสมบัติ และรูปร่างลักษณะ เพื่อสื่อถึงพฤติกรรมและลักษณะนิสัยของคน ประเภทของบุคคล ลักษณะภายนอกของคน ซึ่งการถ่ายโยงความหมายจากวงความหมายต้นทางไปยังวงความหมายปลายทางของอุปมาเชิงมนทัศน์สิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิตโดยส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กัน แต่จะมีความแตกต่างกันเล็กน้อย อันเนื่องมาจาก คุณสมบัติพื้นฐานของสิ่งนั้น ๆ จากผลการศึกษาสามารถทำให้เข้าใจถึงมุมมองในสังคมจีนที่ใช้สื่อถึงคนผ่านการใช้อุปมาเชิงมนทัศน์ในสำนวนเคยชินภาษาจีน

Abstract

This research article aims to identify human metaphors found in Chinese idiomatic expressions (惯用语) and analyze the relationship between metaphors and human concepts in Chinese idiomatic expressions. The Chinese idiomatic expressions were selected from the “A Frequency Dictionary of Chinese Idiomatic Expressions” 《常用惯用语词典》. The relationship between metaphors and human concepts in these idiomatic expressions is analyzed through conceptual mapping according to the framework of Lakoff and Johnson. The results of the study found that the conceptual metaphors related to humans originate from metaphors of living things and metaphors of non-living things. The most prevalent metaphor among living things is [humans are animals], which involves transferring meanings from the behaviors, characteristics, physical features, and body parts positions of animals to refer to types of people, people's gestures, and people's behaviors and personalities. Among non-living things, the most prevalent metaphor is [humans are objects], which involves transferring meanings from characteristics and physical features to refer to people's behaviors and personalities, types of people, and their outward appearances. The transfer of meaning from the source domain to the target domain of living and non-living metaphors is largely consistent, though there are slight differences due to the fundamental characteristics of those entities. The findings of this study help to understand the perspective in Chinese society that conveys ideas about people through the use of metaphors in Chinese idiomatic expressions.

* First Author, Corresponding Author: Benyatip Suphakalin

E-mail address: sbenya@kku.ac.th

1. บทนำ

สำนวนในแต่ละภาษาเป็นสิ่งที่สะท้อนแนวคิด สังคมและวัฒนธรรมของคนในแต่ละชาติ โดยถ้อยคำที่เลือกใช้อาจแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมของแต่ละภาษา แต่ในบางสำนวนอาจพบว่ามีความที่คล้ายกันอยู่บ้าง ซึ่งในแต่ละภาษาอาจมีการจัดกลุ่มแบ่งประเภทของสำนวนที่แตกต่างกันออกไป สำหรับในภาษาจีนนั้นพบว่าได้มีการแบ่งประเภทของสำนวนออกเป็นหลายประเภท อาทิ สุภาษิต (成语) สำนวนเคยชิน (惯用语) สำนวนละท้าย (歇后语) สำนวนพื้นบ้าน (俗语) เป็นต้น โดยบทความวิจัยนี้ได้ศึกษาสำนวนเคยชินภาษาจีน เนื่องจากเป็นสำนวนที่มีการใช้โดยทั่วไปในชีวิตประจำวัน มีโครงสร้างที่สั้นและตรงประเด็น มีความหมายที่ลึกซึ้ง สามารถสื่อสารความรู้สึกหรือความคิดได้อย่างชัดเจน ช่วยให้การสื่อสารมีความเป็นธรรมชาติสอดคล้องกับวัฒนธรรมจีน แต่ความหมายที่สำนวนต้องการสื่อออกมาไม่ใช่ความหมายพื้นฐานตามตัวคำศัพท์ แต่เป็นการสื่อความหมายที่แฝงอยู่ในนั้น เป็นความหมายเชิงเปรียบเทียบกับสิ่งที่อยู่รอบตัวมนุษย์เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจนขึ้น ซึ่งในบางครั้งถ้าไม่เข้าใจความหมายที่แท้จริงของสำนวนที่ชาวจีนต้องการสื่อความหมาย อาจทำให้เข้าใจไม่ตรงกันระหว่างการสื่อสาร การใช้ภาษาเชิงเปรียบเทียบในลักษณะนี้ คือ การอุปโลกน์ ซึ่งเป็นระบบวิธีคิดในเชิงเปรียบเทียบ เพราะมนุษย์มีความสามารถในการเปรียบเทียบสิ่งที่เรามีประสบการณ์อยู่แล้ว และถ้ายิ่งการเรียนรู้ไปยังประสบการณ์ใหม่ ๆ เป็นการเปรียบเทียบความเหมือนระหว่างสิ่งสองสิ่ง โดยทั้งสองสิ่งเป็นสมาชิกของกลุ่มทางความหมายที่แตกต่างกัน ซึ่งสิ่งที่นำมาใช้เปรียบเทียบ คือ “วงความหมายต้นทาง” (Source Domain) และ สิ่งที่ถูกนำมาเปรียบเทียบ คือ “วงความหมายปลายทาง” (Target Domain) โดยทั้งสองส่วนจะมีลักษณะบางประการร่วมกัน จึงทำให้เกิดการจับคู่เข้าด้วยกัน (Saeed, 2009) อุปโลกน์ไม่ได้เป็นเพียงเรื่องของภาษาเท่านั้น แต่ยังอยู่ในระบบความคิดและการกระทำในชีวิตประจำวันของผู้คน ระบบความคิดส่วนใหญ่ที่ใช้ในการคิดและดำเนินชีวิตนั้นมีลักษณะในเชิงเปรียบเทียบ ซึ่งแนวคิดเชิงเปรียบเทียบนี้ได้เข้ามามีส่วนในการเรียนรู้ การใช้ชีวิต การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นโดยไม่รู้ตัว แต่ภาษาที่ใช้จะเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงโครงสร้างของระบบความคิดดังกล่าว ซึ่งการอุปโลกน์ที่พบในภาษาเป็นผลมาจากแนวคิดเชิงเปรียบเทียบที่มีอยู่ในระบบความคิดของมนุษย์ (Lakoff & Johnson, 2003) ในทางภาษาศาสตร์ปริชาน อุปโลกน์เป็นการทำความเข้าใจวงความหมายหนึ่ง โดยอาศัยอีกวงความหมายหนึ่ง ซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ เป็นชุด ๆ เกิดขึ้นระหว่างวงความหมายต้นทางและวงความหมายปลายทาง โดยองค์ประกอบย่อยทางมโนทัศน์ของวงความหมายต้นทางสัมพันธ์กับองค์ประกอบย่อยทางมโนทัศน์ของวงความหมายปลายทาง ซึ่งความสอดคล้องเหล่านี้เป็น “กระบวนการถ่ายโยงความหมาย” (Mappings) (Kövecses, 2002) การถ่ายโยงมีทั้งการถ่ายโยงด้านชื่อ ความคิดและการถ่ายโยงความเหมือนหรือความคล้ายคลึง (Ullmann, 1951, 1962 อ้างถึงใน 张志毅 และ 张庆云, 2005)

2. ทบทวนวรรณกรรม

จากการสืบค้นงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบการศึกษาอุปโลกน์เชิงมโนทัศน์ที่เกี่ยวกับคนหรืออวัยวะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ ไตรทิพย์สุดา เสนาธรรม และ ศันสนีย์ เอกอัจฉริยา (2562) ศึกษาอุปโลกน์ [หน้า] ในสำนวนจีน พบว่ามโนอุปโลกน์ [หน้า] ในสำนวนจีนสามารถแบ่งออกได้เป็น 6 ชนิด ได้แก่ [หน้า คือ ภาวะ] [หน้า คือ วัตถุ] [หน้า คือ อาหาร] [หน้า คือ พืช] [หน้า คือ สัตว์] โดยมโนอุปโลกน์ทั้ง 5 ชนิด เป็นมโนอุปโลกน์เชิงรูปธรรม (Ontological Metaphor) และมโนอุปโลกน์ [หน้า คือ ของมีค่า] จัดเป็นมโนอุปโลกน์เชิงโครงสร้าง (Structural Metaphor) และ [หน้า คือ วัตถุ] ปรากฏในสำนวนจีนมากที่สุด โดยอาศัยวงความหมายต้นทางคือมโนทัศน์สิ่งที่มีความเป็นรูปธรรมมากกว่าเป็นแบบเปรียบเทียบและอาศัยวงมโนทัศน์ “หน้า” ปรากฏร่วมกับสิ่งที่ เป็นรูปธรรมมากกว่าเพื่อกำหนดลักษณะและคุณสมบัติต่าง ๆ ของมโนทัศน์ “หน้า”

การศึกษาเปรียบเทียบอุปโลกน์เชิงมโนทัศน์ที่เกี่ยวกับอวัยวะของมนุษย์ในภาษาจีนและภาษาไทย เบญญาทิพย์ สุภะกะลิน (2561) ได้ศึกษาอุปโลกน์เชิงมโนทัศน์คำเกี่ยวกับอวัยวะในภาษาจีนกับภาษาไทย พบว่า อุปโลกน์เชิงมโนทัศน์ของ คำเกี่ยวกับอวัยวะที่พบได้บ่อยในภาษาจีนและภาษาไทยมีความคล้ายคลึงกันโดยใช้การทำงานของอวัยวะ ตำแหน่งและรูปร่าง มาสื่อความหมาย โดยมโนทัศน์ใหม่ของคำเกี่ยวกับอวัยวะในภาษาจีนและภาษาไทยที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกันนั้นจะใช้การทำงานของอวัยวะมาสื่อความหมาย นอกจากนี้ยังนำตำแหน่งของอวัยวะมาสื่อความหมาย ซึ่งความแตกต่างที่พบคือในภาษาจีนมีการนำ

คำเกี่ยวกับอวัยวะมาเรียกมโนทัศน์ใหม่มากกว่าภาษาไทย เพราะบางความหมายในภาษาไทยไม่ได้ใช้คำเกี่ยวกับอวัยวะ มาเรียกมโนทัศน์ใหม่ แต่อาจเป็นการใช้คำกริยาหรือคำนามอื่นที่มีความสัมพันธ์กับอวัยวะนั้นมาสื่อความหมายเดียวกันกับคำในภาษาจีน

เหยา ซือฉี (Siqi, 2563a, 2563b) ได้ศึกษาอุปลักษณมโนทัศน์ “ใจเป็นภาษาชะ” และอุปลักษณมโนทัศน์ “ใจเป็นพื้นที่” ในภาษาไทยเปรียบเทียบกับภาษาจีน โดยมีผลการศึกษาดังนี้ ผู้ใช้ภาษาไทยและภาษาจีนได้นำมโนทัศน์ “ภาษาชะ” มาทำความเข้าใจมโนทัศน์ “ใจ” ที่มีทั้งความเหมือนและแตกต่างกัน โดยความเหมือนคือ ต่างทำความเข้าใจจากคุณสมบัติและองค์ประกอบของผังภาพภาษาชะ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ส่วนภายใน การกั้นและส่วนภายนอก โดยมองว่า “ใจ” เป็นเหมือนภาษาชะมีลักษณะเป็นสิ่งที่ใช้เก็บบรรจุสรรพสิ่ง มีขอบเขตกั้นระหว่างภายในและภายนอก และมีช่องทางให้เข้าไปภายในได้หรือสิ่งที่อยู่ภายในสามารถออกมาได้ ทั้งนี้พบความต่างอยู่หลายประการ ซึ่งอาจเป็นเพราะได้รับอิทธิพลจากปัจจัยด้านวัฒนธรรมที่ต่างกันในแต่ละสังคม สำหรับอุปลักษณมโนทัศน์ “ใจเป็นพื้นที่” ผู้ใช้ภาษาไทยและภาษาจีนมีการทำความเข้าใจมโนทัศน์ “ใจ” ในแง่มุมมโนทัศน์พื้นที่ โดยพิจารณาจากความคิดและความรู้สึกที่ใจเป็นเหมือนจุดหมายหรือตำแหน่งของพื้นที่ แต่ก็พบความแตกต่างอยู่มากในความหมายเปรียบเทียบของ “ใจ” ในการอ้างถึงความคิดและความรู้สึก

การศึกษาอุปลักษณเชิงมโนทัศน์ที่เกี่ยวกับมนุษย์ในภาษาจีนเหยา ซือฉี (Siqi, 2560) ได้ศึกษาอุปลักษณเชิงมโนทัศน์ “มนุษย์เป็นสัตว์” และมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาซึ่งสะท้อนจากการใช้อุปลักษณสัตว์ที่ปรากฏในสมญานามจากวรรณกรรมจีนเรื่อง 水浒传 (ซ่งกั๋ง) ต้นฉบับภาษาจีน จำนวน 48 สมญานาม โดยมีทั้งชื่อสัตว์และอวัยวะของสัตว์ และใช้ทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาน (Cognitive Linguistics) โดยเฉพาะทฤษฎีอุปลักษณเชิงมโนทัศน์ของเลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff & Johnson, 1980) เลคอฟและเทอร์เนอร์ (Lakoff & Turner, 1989) และ โคเวคเซส (Kövecses, 2002) มาเป็นแนวคิดหลักในการศึกษา ผลการศึกษาพบว่ามีการเปรียบเทียบมนุษย์เป็นสัตว์ซึ่งจำแนกได้เป็น 2 ประเภทหลัก ดังนี้ (1) มนุษย์เป็นสัตว์ที่มีตัวตนอยู่จริง ประกอบด้วยอุปลักษณเชิงมโนทัศน์ย่อย 4 ด้าน ได้แก่ (a) รูปลักษณของมนุษย์เป็นรูปลักษณของสัตว์ที่มีตัวตนอยู่จริง (b) ลักษณะนิสัยของมนุษย์เป็นลักษณะนิสัยของสัตว์ที่มีตัวตนอยู่จริง (c) ความสามารถของมนุษย์เป็นความสามารถของสัตว์ที่มีตัวตนอยู่จริง และ (d) กิริยาอาการของมนุษย์เป็นพฤติกรรมของสัตว์ที่มีตัวตนอยู่จริง และ (2) มนุษย์เป็นสัตว์เหนือธรรมชาติ ประกอบด้วยอุปลักษณเชิงมโนทัศน์ย่อย 2 ด้าน ได้แก่ (a) รูปลักษณของมนุษย์เป็นรูปลักษณสัตว์เหนือธรรมชาติ และ (b) ความสามารถพิเศษของมนุษย์เป็นความสามารถของสัตว์เหนือธรรมชาติ ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงระบบความคิดของชาวจีนในสมัยโบราณ ที่ได้รับอิทธิพลจากความเชื่อและประเพณีวัฒนธรรมรวมถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวจีนสมัยโบราณที่มีต่อสัตว์ประเภทต่าง ๆ

อรณิศ อรุณีพัฒน์พงศ์ (2563) ศึกษาอุปลักษณและการเปลี่ยนแปลงทางมโนทัศน์ของชาวจีนที่มีต่อ 鸡 (ไก่) จากการใช้คำว่า 鸡 / jī หรือ “ไก่” ในภาษาจีนที่ปรากฏในคำศัพท์และสำนวนต่าง ๆ จากพจนานุกรมจำนวน 4 เล่ม ได้ข้อมูลทั้งสิ้น 40 ข้อมูล จากนั้นได้ศึกษาความหมายเปรียบเทียบเชิงอุปลักษณและความหมายเชิงอารมณ์ ซึ่งความหมายเปรียบเทียบเชิงอุปลักษณจำแนกกลุ่มความหมายเปรียบเทียบเป็นสองกลุ่มคือ 1) มนุษย์เป็นไก่ มีวงความหมายย่อย คือ คน คุณลักษณะและการกระทำของมนุษย์ 2) สิ่งไม่มีชีวิตเป็นไก่ มีวงความหมายย่อย คือ สิ่งของ และสถานที่ ด้านความหมายเชิงอารมณ์ของชาวจีนที่มีต่อไก่ส่วนใหญ่เป็นความหมายที่บ่งทัศนคติเชิงลบ แต่มีมโนทัศน์ที่หลากหลาย เนื่องจากเหตุผลทางความเชื่อที่มีมาแต่โบราณ ตลอดจนลักษณะพิเศษทางภาษาบางประการที่ทำให้ความหมายของ “鸡” (jī, ไก่) มีความแตกต่างกันออกไป

การศึกษาอุปลักษณเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับคนที่พบในสำนวน พบการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างสำนวนฝรั่งเศสและสำนวนไทย ชนิกันต์ วงศ์ปิยะ (2556) ศึกษาเปรียบเทียบอุปลักษณเชิงมโนทัศน์ที่เกี่ยวกับคนที่พบในสำนวนฝรั่งเศสและสำนวนไทย ผลการศึกษาพบว่า ในสำนวนของทั้งสองภาษาไม่พบความแตกต่างของการจัดประเภทของอุปลักษณ โดยแบ่งเป็นสองประเภทใหญ่ คือ อุปลักษณสิ่งมีชีวิตและอุปลักษณสิ่งไม่มีชีวิต และมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาทั้งสองภาษา แบ่งเป็นคนเป็นสิ่งมีชีวิตและคนเป็นสิ่งไม่มีชีวิต ซึ่งอุปลักษณและมโนอุปลักษณสิ่งมีชีวิตมี 3 ประเภท คือ มนุษย์ พืช สัตว์ อุปลักษณและมโนอุปลักษณสิ่งไม่มีชีวิตมี 5 ประเภท คือ สิ่งของ อาหาร ธรรมชาติ สิ่งเหนือธรรมชาติและตัวเลข

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า มีงานวิจัยที่ใช้ทฤษฎีอุปลักษณเชิงมโนทัศน์ตามแนวคิดทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาน เพื่อศึกษาคำศัพท์เกี่ยวกับมนุษย์หรืออวัยวะที่พบในคำศัพท์หรือสำนวนภาษาจีนและบางงานวิจัยมีการศึกษาเปรียบเทียบกับภาษาไทยร่วมด้วย โดยผลการศึกษาพบว่ามีความเหมือนและความแตกต่างในระหว่างภาษาจีนและภาษาไทย และพบ

งานวิจัยที่ศึกษาอุปลักษณะมนุษย์เป็นสัตว์จากสมณานามในวรรณกรรมจีน การศึกษามโนทัศน์ของชาวจีนที่มีต่อสัตว์ประเภทไก่ที่ปรากฏในคำศัพท์และสำนวนต่าง ๆ นอกจากนี้ ยังพบการศึกษาเปรียบเทียบอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ที่เกี่ยวกับคนที่พบในสำนวนฝรั่งเศษและสำนวนไทย

การเข้าใจและสามารถใช้สำนวนเคยชินได้อย่างถูกต้องและสอดคล้องกับวัฒนธรรมจีนเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้ที่ต้องการสื่อสารภาษาจีนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากการที่วัฒนธรรมต่าง ๆ มีความเกี่ยวข้องกับคน เปรียบเสมือนสิ่งที่หล่อหลอมตัวตน พฤติกรรมและวิถีชีวิตของมนุษย์ในสังคม เป็นรากฐานสำคัญที่กำหนดความเป็นมนุษย์ในแต่ละสังคม ทำให้มีความหลากหลาย แต่ในขณะเดียวกันก็มีสิ่งที่มีความเชื่อมโยงกัน ช่วยให้เห็นมุมมองความคิดของคนในสังคมนั้น ๆ ได้อย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น ประกอบกับการให้นิยามเกี่ยวกับสำนวนเคยชินของ 黄伯荣 และ 廖序东 (Huang and Liao, 2007) ที่ระบุว่าสำนวนเคยชิน คือ วลีสั้น ๆ ที่ใช้บ่อยในภาษาพูด ส่วนใหญ่จะเป็นวลีสามพยางค์ ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาอุปลักษณะคนกับสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิตในสำนวนเคยชินภาษาจีนที่มีสามพยางค์

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 เพื่อค้นหาอุปลักษณะเกี่ยวกับคนที่พบในสำนวนเคยชินภาษาจีน
- 3.2 เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณะและมโนทัศน์ที่เกี่ยวกับคนในสำนวนเคยชินภาษาจีน

4. ขอบเขตข้อมูลและวิธีดำเนินการวิจัย

4.1 ขอบเขตข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร โดยมีขอบเขตข้อมูลดังนี้

- 1) แหล่งที่มาของสำนวนเคยชินในบทความนี้คัดเลือกมาจากพจนานุกรมสำนวนเคยชินภาษาจีนที่ใช้บ่อย 《常用惯用语词典》(2014) เนื่องจากเป็นพจนานุกรมที่รวบรวมสำนวนเคยชินภาษาจีนโดยเฉพาะ เป็นคำที่ใช้บ่อยและปรับปรุงใหม่ล่าสุด
- 2) สำนวนเคยชินภาษาจีนที่มีสามพยางค์ รวมทั้งความหมายที่ปรากฏในพจนานุกรมสำนวนเคยชินภาษาจีนที่ใช้บ่อยสาเหตุที่เลือกสำนวนที่มีสามพยางค์ เนื่องจากสำนวนเคยชินส่วนใหญ่จะเป็นวลีสามพยางค์
- 3) คำนามที่ปรากฏในสำนวนเป็นคำนามที่สื่อถึงคน

4.2 วิธีดำเนินการวิจัย

- 1) ศึกษานิยามของสำนวนเคยชินภาษาจีน โดย 黄伯荣 และ 廖序东 (Huang and Liao, 2007) ได้แบ่งประเภทของสำนวนออกเป็น สุภาษิต (成语) สำนวนเคยชิน (惯用语) และสำนวนละท้าย (歇后语) พร้อมให้นิยามของสำนวนเคยชินไว้ดังนี้ สำนวนเคยชิน คือ วลีสั้น ๆ ที่ใช้บ่อยในภาษาพูด ส่วนใหญ่จะเป็นวลีสามพยางค์มีโครงสร้างแบบ “กริยา-กรรม” และรูปแบบอื่น ๆ
- 2) รวบรวมสำนวนเคยชินภาษาจีนที่มีสามพยางค์จากพจนานุกรมสำนวนเคยชินภาษาจีนที่ใช้บ่อย
- 3) คัดเลือกสำนวนที่มีคำนามสื่อถึงคน
- 4) จัดหมวดหมู่อุปลักษณะที่เกี่ยวกับคนในสำนวนเคยชินภาษาจีน แบ่งเป็นอุปลักษณะสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต โดยอุปลักษณะสิ่งมีชีวิตคือ [คน คือ สัตว์] และ [คน คือ พืช] และอุปลักษณะสิ่งไม่มีชีวิตคือ [คน คือ วัตถุ] และ [คน คือ สถานที่]
- 5) นำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณะและมโนทัศน์ที่เกี่ยวกับคน โดยอุปลักษณะสิ่งมีชีวิตสื่อถึงประเภทของบุคคล พฤติกรรมและลักษณะนิสัยของคน ทำทางของคน เป็นการถ่ายทอดความหมายจากด้านรูปร่างลักษณะ พฤติกรรม คุณสมบัติและตำแหน่งอวัยวะของสัตว์ อุปลักษณะสิ่งไม่มีชีวิตสื่อถึงประเภทของบุคคล พฤติกรรมและลักษณะนิสัยของคน ลักษณะภายนอกของคน เป็นการถ่ายทอดความหมายจากรูปร่างลักษณะ และคุณสมบัตินั้น
- 6) สรุปและอภิปรายผล

5. ผลการวิจัย

อุปลักษณเชิงมนทัศน์เกี่ยวกับคนในสำนวนเคยชินภาษาจีนที่พบใน 《常用惯用语词典》 (พจนานุกรมสำนวนเคยชินภาษาจีนที่ใช้อยู่) พบอุปลักษณคนคือสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต อุปลักษณคนคือสิ่งมีชีวิตที่ปรากฏในสำนวนเคยชินมีจำนวน 24 คำ แบ่งออกเป็นอุปลักษณ [คน คือ สัตว์] จำนวน 23 คำ อุปลักษณ [คน คือ พืช] จำนวน 1 คำ และอุปลักษณคนคือสิ่งไม่มีชีวิตที่ปรากฏในสำนวนเคยชินมีจำนวน 18 คำ แบ่งออกเป็นอุปลักษณ [คน คือ วัตถุ] จำนวน 15 คำ อุปลักษณ [คน คือ สถานที่] จำนวน 3 คำ ทั้งนี้จะอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณและมนทัศน์ที่เกี่ยวกับคนในสำนวนเคยชินภาษาจีนผ่านการถ่ายโยงความหมายตามแนวคิดของเลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff & Johnson, 2003) ซึ่งอุปลักษณทั้งหมดเกิดจากการนำคำที่อยู่ในวงความหมายต้นทาง (Source Domain) เชื่อมโยงไปสู่วงความหมายปลายทาง (Target Domain) วงความหมายต้นทางที่พบมีดังต่อไปนี้

1) อุปลักษณสิ่งมีชีวิต แบ่งออกเป็นสัตว์และพืชดังนี้ 龟, 乌龟 (เต่า) 马 (ม้า) 鸡 (ไก่) 鸽 (นกพิราบ) 犊子 (ลูกวัว) 驢 (ม้าซันตี) 龙 (มังกร) 虎 (เสือ) 牛 (วัว) 狗 (สุนัข) 羊 (แกะ) 蜻蜓 (แมลงปอ) 蚊子 (ริ้น) และ 根子 (ราก) นอกจากนี้มีบางสำนวนที่ใช้คำศัพท์เกี่ยวข้องกับอวัยวะของสัตว์ เช่น 龙鳞 (เกล็ดมังกร) 虎须 (หนวดเสือ) 尾巴 (หาง) และที่อยู่อาศัยของสัตว์ เช่น 虎穴 (ถ้ำเสือ) สำหรับสำนวนที่ใช้ที่อยู่อาศัยของสัตว์ความหมายหลักที่ต้องการสื่อออกมาเป็นการถ่ายโยงจากสัตว์เป็นหลัก จึงจัดไว้ในหมวดหมู่นี้

2) อุปลักษณสิ่งไม่มีชีวิต แบ่งออกเป็นวัตถุและสถานที่ดังนี้ 花瓶 (แจกันดอกไม้) 香烟 (บุหรี่ย) 香火 (ธูปเทียน) 底线 (เส้นขอบสนาม) 钉子 (ตะปู) 盾 (โล่) 屏风 (ฉากกั้น) 鹊桥 (สะพานนกนางเขน) 跳板 (สปริงบอร์ด) 灯泡 (หลอดไฟ) 石 (ก้อนหิน) 攒盘 (ชุดสำหรับงาน) 摊子 (แผงลอย) 窝 (รัง) 架子 (ชั้นวางของ) 地面 (พื้น) 后台 (หลังเวที) 山 (ภูเขา)

อุปลักษณสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิตข้างต้นสามารถเชื่อมโยงไปสู่วงความหมายปลายทางคือคน โดยอุปลักษณสิ่งมีชีวิตสามารถสื่อถึงประเภทของบุคคล พฤติกรรมและลักษณะนิสัยของคน ทำทางของคน และอุปลักษณสิ่งไม่มีชีวิตสามารถสื่อถึงประเภทของบุคคล พฤติกรรมและลักษณะนิสัยของคน และลักษณะภายนอกของคน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.1 อุปลักษณสิ่งมีชีวิต

อุปลักษณ [คน คือ สัตว์]

แบ่งตามมนทัศน์ต่าง ๆ ได้ดังต่อไปนี้

1. ประเภทของบุคคล

ประเภทของบุคคลประกอบด้วย ผู้ชาย ผู้หญิง เด็ก คนมีอำนาจ คนในเชิงลบ คนที่กระทำผิด กลุ่มคน

1.1 ผู้ชาย

1.1.1 钓金龟 หมายถึง หาสามีที่มีฐานะ มีอำนาจ

ความหมายพื้นฐาน คือ จับเต่าทองคำ

รูปภาพที่มีความหมายเกี่ยวกับสัตว์ที่นำมาใช้ในเชิงเปรียบเทียบเพื่อสื่อถึงผู้ชายคือ 金龟 (เต่าทองคำ) โดยถ่ายโยงจากคุณสมบัติ โดยทั่วไปแล้วเต่าจะเป็นสัญลักษณ์ของการมีอายุยืน มีความแข็งแรง มีปัญญาและโชคลาภ เมื่อมีการขยายลักษณะของ 龟 (เต่า) ด้วยคำว่า 金 (ทองคำ) จึงสื่อได้ว่าเต่าที่มีสีทองเป็นสิ่งที่มีความมีค่าและหาได้ยาก ในที่นี้นำมาใช้สื่อถึงการหาคู่ครองที่มีฐานะดีและมีความมั่นคง

1.2 ผู้หญิง

1.2.1 养瘦马 หมายถึง เลี้ยงดูเด็กผู้หญิงเพื่อนำไปขายเป็นอนุภรรยา

ความหมายพื้นฐาน คือ เลี้ยงม้าจอม

1.2.2 打野鸡 หมายถึง ชื้อหญิงขายบริการ

ความหมายพื้นฐาน คือ ล่าไก่ป่า

1.2.3 放白鸽 หมายถึง การวางแผนลวงโดยใช้ผู้หญิงเป็นเหยื่อล่อ

ความหมายพื้นฐาน คือ ปลอญนกพิราบขาว

รูปภาษาที่มีความหมายเกี่ยวกับสัตว์ที่นำมาใช้ในเชิงเปรียบเทียบเพื่อสื่อถึงผู้หญิงมีดังนี้ 瘦马 (ม้าผอม) 野鸡 (ไก่ป่า) และ白鸽 (นกพิราบขาว) โดยถ่ายโยงจาก (1) รูปร่างลักษณะ เช่น 瘦马 (ม้าผอม) โดยทั่วไปแล้วม้ามักใช้สื่อถึงความหมายในเชิงบวก แต่เมื่อใช้คำว่า 瘦 (ผอม) มาขยาย 马 (ม้า) ทำให้เห็นคำนิยมของคนจีนในสมัยโบราณว่าการเลี้ยงม้าผอมสื่อถึงการเลี้ยงดูเด็กผู้หญิงให้มีรูปร่างผอมบาง อรชร เพื่อรอคอยโอกาสนำไปขายเป็นอนุภรรยา หรือภรรยาลับให้กับชนชั้นสูง หรือพ่อค้าที่ร่ำรวย (2) พฤติกรรม เช่น 1) 野鸡 (ไก่ป่า) อาศัยอยู่ตามป่า ไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่ง และไก่ป่าจะมีสีสันสวยงามกว่าไก่บ้าน มีหางงอนสวย นำมาใช้สื่อถึงหญิงขายบริการที่ทำงานอย่างลับ ๆ ตามสถานที่สาธารณะ คล้ายกับไก่ป่าที่หากินอยู่ตามธรรมชาติ นำมาใช้สื่อถึงการซื้อบริการทางเพศจากโสเภณีริมถนน และ 2) 白鸽 (นกพิราบขาว) เป็นสัญลักษณ์ของสันติภาพ เสรีภาพ และความบริสุทธิ์ โดยเชื่อมโยงกับพฤติกรรมของนกพิราบที่เมื่อถูกปล่อยออกไปจะบินหายไปโดยไม่กลับมาหรือปรากฏตัวอีก นำมาใช้สื่อถึงการที่ผู้หญิงไปแต่งงานกับผู้อื่นเพื่อหลอกเงิน จากนั้นไม่นานก็จะหนีไปพร้อมกับทรัพย์สิน เป็นการวางแผนลงโดยให้ผู้หญิงเป็นเหยื่อล่อ ในปัจจุบันนำมาใช้สื่อถึงการถูกฉ้อโกงหรือปล่อยให้ออย่างไร้จุดหมาย

1.3 เด็ก

1.3.1 护犊子 หมายถึง เข้าข้างและปกป้องลูกของตนเองจนเกินไป

ความหมายพื้นฐาน คือ ปกป้องลูกวัว

รูปภาษาที่มีความหมายเกี่ยวกับสัตว์ที่นำมาใช้ในเชิงเปรียบเทียบเพื่อสื่อถึงเด็กคือ 犊子 (ลูกวัว) โดยถ่ายโยงจากรูปร่างลักษณะ เช่น 犊子 (ลูกวัว) เนื่องจากลูกวัวยังมีรูปร่างเล็กและวัวเป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมจึงใช้ลูกวัวสื่อถึงเด็ก ส่วนนวนนี้มีที่มาจากพฤติกรรมของแม่วัวที่มักจะหวงและปกป้องลูกอย่างเต็มที่ โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบใดๆ นำมาใช้สื่อถึงการปกป้องลูกของตนเองอย่างเกินเหตุ โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง

นอกจากนี้ยังพบการใช้อวัยวะของสัตว์มาใช้ในการสื่อความหมาย เช่น

1.3.2 焦尾巴 หมายถึง ไม่มีลูกหลานสืบสกุล

ความหมายพื้นฐาน คือ หางไหม้

รูปภาษาที่มีความหมายเกี่ยวกับอวัยวะของสัตว์ที่นำมาใช้ในเชิงเปรียบเทียบเพื่อสื่อถึงเด็กคือ 尾巴 (หาง) โดยถ่ายโยงจากตำแหน่งของอวัยวะ ซึ่ง 尾巴 (หาง) เป็นอวัยวะที่อยู่ส่วนท้ายสุดของลำตัวสัตว์ จึงนำมาใช้สื่อถึงลูกหลาน เปรียบเสมือนกับคนรุ่นหลัง และในสำนวนได้มีคำว่า 焦 ที่หมายถึงการไหม้เกรียม แห้งเหี่ยว เข้ามาขยายความ จึงนำมาใช้สื่อถึงการสิ้นสุดของเชื้อสายหรือทายาท

1.4 คนมีอำนาจ

1.4.1 附骥尾 หมายถึง อาศัยคนที่มียี่ห้อเสียง หรือพึ่งพาคนที่มีความสามารถโดดเด่นเพื่อให้ตัวเองได้รับการยอมรับ

ความหมายพื้นฐาน คือ ติดอยู่กับหางม้าชนิดดี

1.4.2 龙虎斗 หมายถึง การต่อสู้ระหว่างผู้มีอำนาจ

ความหมายพื้นฐาน คือ มังกรสู้เสือก

1.4.3 探虎穴 หมายถึง เข้าไปในสถานที่อันตราย คล้ายกับการเข้าไปในดินแดนของผู้มีอำนาจ

ความหมายพื้นฐาน คือ สืบตรวจถ้ำเสือก

นอกจากนี้ยังพบการใช้อวัยวะของสัตว์มาใช้ในการสื่อความหมาย เช่น

1.4.4 触龙鳞 หมายถึง ขำราชาบริวารที่ล่วงเกินจักรพรรดิ

ความหมายพื้นฐาน คือ สัมผัสเกล็ดมังกร

1.4.5 拔虎须 หมายถึง ยั่วผู้มีอำนาจ

ความหมายพื้นฐาน คือ กระทบหนวดเสือก

รูปภาษาที่มีความหมายเกี่ยวกับสัตว์และอวัยวะของสัตว์ที่นำมาใช้ในเชิงเปรียบเทียบเพื่อสื่อถึงคนที่มีอำนาจ มีชื่อเสียงมีดังนี้ 骥 (ม้าชนิดดี) 龙 (มังกร) 虎 (เสือก) รวมถึงอวัยวะของสัตว์ เช่น 龙鳞 (เกล็ดมังกร) 虎须 (หนวดเสือก) และแหล่งที่อยู่อาศัย

ของสัตว์ เช่น 虎穴 (ถ้ำเสือ) โดยถ่ายโยงจาก (1) คุณสมบัติ เช่น 1) 驥 (ม้าชั้นดี) ใช้ชนิดของม้าที่วิ่งเร็วและแข็งแรงมากมาเป็นหลักในการถ่ายโยงความหมายเพื่อใช้สื่อถึงผู้ที่มีชื่อเสียง ในสมัยโบราณแมลงวันหรือสิ่งเล็กๆ ที่ผูกติดอยู่กับหางของม้า 驥 ก็จะสามารถเดินทางไปได้ไกลและรวดเร็วเหมือนม้าตัวนั้น โดยไม่ต้องออกแรงเอง จึงนำมาใช้สื่อถึงการอาศัยคนที่มีความรู้หรือชื่อเสียงเพื่อให้ตัวเองมีชื่อเสียงไปด้วย 2) 龙 (มังกร) และ 龙鳞 (เกล็ดมังกร) มังกรเป็นสัญลักษณ์ของจักรพรรดิในยุคศักดินาและเกร็ดมังกรเป็นอวัยวะส่วนหนึ่งที่สำคัญของมังกรจึงใช้สื่อถึงผู้มีอำนาจได้เช่นกัน จากตำนานและความเชื่อเกี่ยวกับมังกรในวัฒนธรรมจีนเป็นสัตว์ที่มีอำนาจและเป็นสัญลักษณ์ของความแข็งแกร่ง มังกรมีเกล็ดที่กลับด้านอยู่ใต้กาง หากใครไปสัมผัสโดนมังกรจะโกรธเกรี้ยวและทำร้ายผู้นั้นอย่างรุนแรง ดังนั้นสำนวน 触龙鳞 จึงนำมาใช้สื่อถึงการไปแตะจุดอ่อนหรือสิ่งที่ผู้มีอำนาจหวงแหนและห้ามแตะต้องอย่างเด็ดขาด ซึ่งอาจนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ร้ายแรง 3) 虎 (เสือ) และ 虎须 (หนวดเสือ) เสือเป็นสัตว์ที่แสดงถึงความแข็งแกร่ง ความกล้าหาญ และอำนาจ ดังนั้นเสือและหนวดเสือจึงถูกนำมาใช้สื่อถึงผู้มีอำนาจ การเข้าไปใกล้เสือและดึงหนวดของเสือเป็นสิ่งที่อันตรายอย่างยิ่ง และเป็นเหมือนการยั่วสัตว์ร้ายให้โกรธและโจมตี นอกจากนี้แหล่งที่อยู่อาศัยของเสือ 虎穴 (ถ้ำเสือ) ยังใช้เปรียบเปรยถึงสถานที่อันตราย คล้ายกับการเข้าไปในดินแดนของผู้มีอำนาจ จากการถ่ายโยงความหมายของ 龙 (มังกร) และ 虎 (เสือ) จึงทำให้สำนวน 龙虎斗 นำมาใช้สื่อถึงการต่อสู้ระหว่างผู้มีอำนาจ การต่อสู้ระหว่างผู้ที่แข็งแกร่ง การต่อสู้ที่สูสี ดุเดือด

1.5 คนในเชิงลบ

1.5.1 拉黑牛 หมายถึง หน้าม้า ผู้ขายสินค้าขอให้ผู้สมรู้ร่วมคิดปลอมตัวเป็นลูกค้าแกล้งซื้อสินค้าของเขา เพื่อหลอกลวงลูกค้ารายอื่น ๆ

ความหมายพื้นฐาน คือ จู่วัวดำ

1.5.2 狗咬狗 หมายถึง คนที่มีผลประโยชน์ร่วมกันขัดแย้งกันเอง

ความหมายพื้นฐาน คือ สุนัขกัดกัน

รูปภาพที่มีความหมายเกี่ยวกับสัตว์ที่นำมาใช้ในเชิงเปรียบเทียบเพื่อสื่อถึงคนที่มีความหมายในเชิงลบมีดังนี้ 黑牛 (วัวดำ) 狗 (สุนัข) และ 马 (ม้า) โดยถ่ายโยงจากพฤติกรรม เช่น 1) 黑牛 (วัวดำ) วัวเป็นสัตว์สังคม ชอบอยู่กับฝูง ในสำนวนได้ใช้วัวดำในการสื่อความหมาย 黑 (สีดำ) ในที่นี้สื่อถึงการปกปิดและการกระทำที่ผิดกฎหมาย โดยดึงคนจำนวนมากให้เข้ามาหลงเชื่อ ตกเป็นเหยื่อ คล้ายกับพฤติกรรมของวัวที่อยู่เป็นฝูง เน้นการใช้กำลัง ไม่ได้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ จึงนำมาใช้สื่อถึงกลุ่มคนที่ถูกดึงเข้ามาให้หลงเชื่อ 2) 狗 (สุนัข) เมื่อต้องการแย่งอาณาเขต อาหาร หรือปัจจัยอื่น ๆ สุนัขจะกัดกันเอง จึงนำมาใช้สื่อถึงคนที่มีผลประโยชน์ร่วมกันขัดแย้งกัน

1.6 คนที่กระทำผิด

1.6.1 放一马 หมายถึง ปลอ่ยเชลยหรือคนที่กระทำผิดไปไม่คาดคั้นเอาความ

ความหมายพื้นฐาน คือ ปลอ่ยม้า

รูปภาพที่มีความหมายเกี่ยวกับสัตว์ที่นำมาใช้ในเชิงเปรียบเทียบเพื่อสื่อถึงคนที่กระทำผิดคือ 马 (ม้า) โดยถ่ายโยงจากคุณสมบัติ ในสมัยโบราณม้าเป็นพาหนะสำคัญในการทำศึกสงคราม ฝ่ายที่แพ้สงครามจะถูกยึดทรัพย์สินต่าง ๆ หากผู้ชนะศึกมีความเมตตาหรือเชลยศึกมีจำนวนน้อยมากและไม่ถือเป็นภัยคุกคาม ก็จะมีการปล่อยตัว จึงนำมาใช้สื่อถึงคนที่ถูกจับตัวมาแล้วถูกปล่อยไป

1.7 กลุ่มคน

1.7.1 挤热羊 หมายถึง คนจำนวนมากแย่งชิงหรือเบียดเสียดกันเพื่อคว้าโอกาสหรือผลประโยชน์

ความหมายพื้นฐาน คือ แกะที่เบียดเสียดกัน

รูปภาพที่มีความหมายเกี่ยวกับสัตว์ที่นำมาใช้ในเชิงเปรียบเทียบเพื่อสื่อถึงกลุ่มคนคือ 羊 (แกะ) โดยถ่ายโยงจากพฤติกรรม เนื่องจากแกะมักอยู่รวมกันเป็นฝูง จึงนำมาใช้สื่อถึงภาพของการที่ผู้คนจำนวนมากกำลังแย่งชิงหรือเบียดเสียดกันเพื่อคว้าโอกาสหรือผลประโยชน์จากสถานการณ์ที่กำลังเป็นที่นิยม

2. พฤติกรรมและลักษณะนิสัยของคน

พฤติกรรมและลักษณะนิสัยของคนประกอบด้วย คนที่ไม่กล้าเผชิญหน้า คนที่เดินตามหลังรับใช้ผู้อื่น คนที่ยิ่งผยอง

2.1 คนที่หลบซ่อน ไม่กล้าเผชิญหน้า

2.1.1 做乌龟 หมายถึง คนที่รู้ว่าภรรยาของตนมีความสัมพันธ์กับชายอื่นแต่นิ่งเฉย

ความหมายพื้นฐาน คือ เป็นเต่า

2.1.2 龟缩头 หมายถึง ไม่กล้าออกหน้าเมื่อเกิดเรื่อง

ความหมายพื้นฐาน คือ เต่าหดหัว

รูปภาพที่มีความหมายเกี่ยวกับสัตว์ที่นำมาใช้ในเชิงเปรียบเทียบเพื่อสื่อถึงพฤติกรรมของคนที่หลบซ่อน ไม่กล้าเผชิญหน้าคือ 乌龟, 龟 (เต่า) โดยถ่ายโยงจากพฤติกรรมของ 乌龟, 龟 (เต่า) เมื่อรู้สึกถึงอันตรายหรือถูกคุกคาม เต่าจะหดหัวและขาเข้าไปในกระดองเพื่อป้องกันตัวเอง ซึ่งเป็นการกระทำที่แสดงถึงการหลบเลี่ยงภัยและการซ่อนตัว

นอกจากนี้ยังพบการใช้อวัยวะของสัตว์มาใช้ในการสื่อความหมาย เช่น

2.2 คนที่เดินตามหลังรับใช้ผู้อื่น

2.2.1 做尾巴 หมายถึง คนที่อยู่ด้านหลังผู้อื่น คนรับใช้ที่เดินตามหลัง

ความหมายพื้นฐาน คือ เป็นหาง

รูปภาพที่มีความหมายเกี่ยวกับอวัยวะของสัตว์ที่นำมาใช้ในเชิงเปรียบเทียบเพื่อสื่อถึงพฤติกรรมของคนที่อยู่ด้านหลังผู้อื่น การเป็นผู้ตาม คนรับใช้ที่เดินตามหลัง หรือการทำเลียนแบบผู้อื่นคือ 尾巴 (หาง) โดยถ่ายโยงจากตำแหน่งของอวัยวะซึ่งอวัยวะส่วนหางเป็นส่วนที่ยื่นออกมาจากปลายสุดของลำตัวด้านหลังของสัตว์ อยู่ในตำแหน่งหลังสุดของลำตัว

2.3 คนที่ยิ่งผยอง

2.3.1 翘尾巴 หมายถึง พรรณนาคนที่ยิ่งผยอง คิดว่าตนเองยิ่งใหญ่

ความหมายพื้นฐาน คือ หางกระดก

รูปภาพที่มีความหมายเกี่ยวกับอวัยวะของสัตว์ที่นำมาใช้ในเชิงเปรียบเทียบเพื่อสื่อถึงคนที่ยิ่งผยองหรือมีความภาคภูมิใจในตนเองมากเกินไป เป็นการถ่ายโยงจากพฤติกรรมการเคลื่อนไหวของอวัยวะ 尾巴 (หาง) เมื่อแรกเริ่มใช้สื่อถึงสุนัขหรือสัตว์อื่น ๆ ที่ยกหางขึ้น ต่อมาใช้เปรียบเปรยถึงคนที่ยิ่งผยอง

3. ท่าทางของคน

สำนวนเคยชินที่ความหมายพื้นฐานสื่อถึงลักษณะท่าทางของสัตว์ได้ถูกนำมาใช้ในเชิงเปรียบเทียบเพื่อสื่อถึงท่าทางของคนมีดังนี้

3.1 狗吃屎 หมายถึง พรรณนาลักษณะคนที่หลังจากหกล้มแล้วปากกระแทกพื้น

ความหมายพื้นฐาน คือ สุนัขกินอุจจาระ

รูปภาพที่มีความหมายเกี่ยวกับพฤติกรรมของสัตว์ที่นำมาใช้ในเชิงเปรียบเทียบเพื่อสื่อถึงท่าทางของคน เป็นการถ่ายโยงจากพฤติกรรมของ 狗 (สุนัข) เนื่องจากสุนัขบางตัวจะมีพฤติกรรมกินอุจจาระ จึงเป็นการนำลักษณะท่าทางของสุนัขที่กินอุจจาระมาพรรณนาท่าทางของคนที่ยกปากกระแทกพื้น

3.2 鸡啄米 หมายถึง พยักหน้าอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว

ความหมายพื้นฐาน คือ ไก่จิกข้าว

รูปภาพที่มีความหมายเกี่ยวกับพฤติกรรมของสัตว์ที่นำมาใช้ในเชิงเปรียบเทียบเพื่อสื่อถึงท่าทางของคน เป็นการถ่ายโยงจากพฤติกรรมของ 鸡 (ไก่) โดยเป็นการนำลักษณะท่าทางของไก่ที่จิกข้าวมาพรรณนาท่าทางของคนที่ยกหน้าถี่ ๆ หรือก้มศีรษะค้ำกับพื้น การพยักหน้าถี่ ๆ อย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว คล้ายกับการจิกข้าวของไก่

3.3 竖蜻蜓 หมายถึง พรรณนาคนที่หัวตั้งลงเท้าชี้ขึ้น

ความหมายพื้นฐาน คือ แมลงปอที่ลำตัวตั้งขึ้น

รูปภาพที่มีความหมายเกี่ยวกับพฤติกรรมของสัตว์ที่นำมาใช้ในเชิงเปรียบเทียบเพื่อสื่อถึงท่าทางของคน เป็นการถ่ายโยงจากพฤติกรรมของ 蜻蜓 (แมลงปอ) โดยเป็นการนำลักษณะท่าทางของแมลงปอเมื่อเกาะอยู่นิ่ง ๆ จะใช้ส่วนขาเกาะกับวัตถุ และยกส่วนปลายลำตัวขึ้น นำมาใช้พรรณนาลักษณะท่าทางของคนเมื่อทำท่าทางหัวดิ่งลงยังพื้นและเท้าชี้ขึ้น

3.4 撞蠓子 หมายถึง พรรณนาท่าทางของคนที่ชนนั้นชนนี้

ความหมายพื้นฐาน คือ รินที่บินว่อน

รูปภาพที่มีความหมายเกี่ยวกับพฤติกรรมของสัตว์ที่นำมาใช้ในเชิงเปรียบเทียบเพื่อสื่อถึงท่าทางของคน เป็นการถ่ายโยงจากพฤติกรรมของ 蠓子 (ริน) โดยเป็นการนำลักษณะท่าทางรินที่บางครั้งบินไปชนสิ่งกีดขวางอย่างไร้จุดหมาย นำมาใช้พรรณนาท่าทางของคนที่ชนนั้นชนนี้

อุปสรรค [คน คือ พืช]

แบ่งตามมโนทัศน์ได้ดังนี้

1. ประเภทของบุคคล

1.1 คนที่หนุนหลัง

1.1.1 根子硬 หมายถึง ผู้ที่หนุนหลังเป็นผู้มีอำนาจ น่าเกรงขาม

ความหมายพื้นฐาน คือ รากแข็ง

รูปภาพที่มีความหมายเกี่ยวกับตำแหน่งของพืชที่นำมาใช้ในเชิงเปรียบเทียบเพื่อสื่อถึงประเภทของคนที่สามารถเป็นที่พึ่งพิงได้คือ 根子 (ราก) โดยถ่ายโยงจากตำแหน่งของราก ซึ่งรากเป็นส่วนประกอบหนึ่งของพืช ตำแหน่งรากของพืชจะอยู่ในส่วนล่างสุดที่เป็นฐาน มีหน้าที่ยึดลำต้นให้ติดอยู่กับพื้นดิน ทำหน้าที่ดูดน้ำและแร่ธาตุจากดินเข้าไปในลำต้น นำไปเชื่อมโยงกับคนที่มีความซื่อสัตย์ที่แข็งแกร่ง มีความสัมพันธ์แน่นแฟ้นกับผู้มีอำนาจ ทำให้ยากที่จะถูกโค่นล้ม เพื่อสื่อความหมายแสดงถึงบุคคลที่หนุนหลัง

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอุปสรรคสิ่งมีชีวิตและมโนทัศน์ที่เกี่ยวกับคนในสำนวนเคยชินภาษาจีน แสดงผลสรุปในรูปแบบของตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1

ตารางแสดงข้อมูลอุปสรรคสิ่งมีชีวิตที่เกี่ยวกับคนในสำนวนเคยชินภาษาจีน ช่องสำนวนเคยชิน ความหมายภาษาไทยแปลเฉพาะ ความหมายพื้นฐานของคำนามที่สื่อถึงคน

สำนวนเคยชิน	วงความหมาย	การถ่ายโยงความหมาย				วงความหมายปลายทาง		
	ต้นทาง	รูปร่างลักษณะ	พฤติกรรม	คุณสมบัติ	ตำแหน่ง	ประเภทของบุคคล	พฤติกรรมและลักษณะนิสัยของคน	ท่าทางของคน
钓金龟 (เตาทองคำ)	สิ่งมีชีวิต			✓		ผู้ชาย		
养瘦马 (ม้าผอม)		✓				ผู้หญิง		
打野鸡 (ไก่ป่า)			✓			ผู้หญิง		
放白鸽 (นกพิราบขาว)			✓			ผู้หญิง		
护犊子 (ลูกวัว)		✓				เด็ก		
附骥尾 (ม้าขี้ตืด)				✓		คนมีอำนาจ		
龙虎斗				✓		คนมีอำนาจ		

สำนวนเคยชิน	วงความหมาย	การถ่ายโยงความหมาย				วงความหมายปลายทาง			
	ต้นทาง	รูปร่างลักษณะ	พฤติกรรม	คุณสมบัติ	ตำแหน่ง	ประเภทของบุคคล	พฤติกรรมและลักษณะนิสัยของคน	ท่าทางของคน	
(มังกร) (เสือ)	สิ่งมีชีวิต								
探虎穴 (เสือ)				✓			คนมีอำนาจ		
拉黑牛 (วัวดำ)			✓				คนในเชิงลบ		
狗咬狗 (สุนัข)			✓				คนในเชิงลบ		
放一马 (ม้า)					✓		คนที่กระทำผิด		
挤热羊 (แกะ)			✓				กลุ่มคน		
做乌龟 (เต่า)				✓				✓	
龟缩头 (เต่า)				✓				✓	
狗吃屎 (สุนัข)				✓					✓
鸡啄米 (ไก่)				✓					✓
竖蜻蜓 (แมลงปอ)				✓					✓
撞蠓子 (ริน)				✓					✓
焦尾巴 (หาง)		อวัยวะของสัตว์				✓		เด็ก	
触龙鳞 (เกล็ดมังกร)				✓			คนมีอำนาจ		
拔虎须 (หนวดเสือ)				✓			คนมีอำนาจ		
做尾巴 (หาง)						✓		✓	
翘尾巴 (หาง)				✓				✓	
根子硬 (ราก)	พืช				✓		คนที่หนูนหลัง		

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า อุปลักษณะสิ่งมีชีวิตที่เกี่ยวกับคนในสำนวนเคยชินภาษาจีน อุปลักษณะสิ่งมีชีวิตที่พบมากที่สุด ได้แก่ อุปลักษณะ [คน คือ สัตว์] โดยแบ่งออกเป็นสัตว์ที่พบในชีวิตจริง คิดเป็นร้อยละ 92.86 และสัตว์ที่ไม่พบในชีวิตจริง คิดเป็นร้อยละ 7.14 การถ่ายโยงความหมายจากวงความหมายต้นทางไปยังวงความหมายปลายทางที่พบมากที่สุดคือ การถ่ายโยงจากพฤติกรรมของสัตว์ อาทิ ไก่ ไก่ป่า นกพิราบขาว วัวดำ สุนัข แกะ เต่า แมลงปอ ริน โดยวงความหมายปลายทางที่สื่อถึงสามารถแบ่งออกได้เป็นประเภทของบุคคล พฤติกรรมและลักษณะนิสัยของคน ท่าทางของคน รองลงมาคือการถ่ายโยงจากคุณสมบัติของสัตว์โดยมีสัตว์ดังต่อไปนี้ เต่าทองคำ ม้าชั้นดี มังกร เสือ ม้า รวมถึงอวัยวะของสัตว์ เช่น เกล็ดมังกร หนวดเสือ

เพื่อสื่อถึงประเภทของบุคคล ถัดมาคือการถ่ายโยงจากรูปร่างลักษณะของสัตว์ อาทิ ม้าพอม ลูกวัว เพื่อสื่อถึงประเภทของบุคคล สุดท้ายคือการถ่ายโยงจากตำแหน่งของอวัยวะ เช่น หาง เพื่อสื่อถึงประเภทบุคคล พฤติกรรมและลักษณะนิสัยของคน นอกจากนี้ยังพบอุปลักษณ์ [คน คือ พืช] โดยถ่ายโยงความหมายจากตำแหน่งของส่วนประกอบของพืช เช่น ราก เพื่อสื่อถึงประเภทของบุคคล

5.2 อุปลักษณ์สิ่งไม่มีชีวิต

อุปลักษณ์ [คน คือ วัตถุ]

แบ่งตามมโนทัศน์ต่าง ๆ ได้ดังต่อไปนี้

1. ประเภทของบุคคล

ประเภทของบุคคลประกอบด้วย ผู้หญิง ลูกหลาน

1.1 ผู้หญิง

1.1.1 当花瓶 หมายถึง เปรียบถึงผู้หญิงสวย ใช้ในการเสียดสีผู้หญิงสวยบางคนที่ไม่มีอิสระ เป็นเพียงสิ่งประดับเคียงข้างผู้ชายเท่านั้น

ความหมายพื้นฐาน คือ เป็นแจกันดอกไม้

รูปภาพที่มีความหมายเกี่ยวกับวัตถุที่นำมาใช้ในเชิงเปรียบเทียบเพื่อสื่อถึงผู้หญิงคือ 花瓶 (แจกันดอกไม้) โดยถ่ายโยงจากคุณสมบัติของแจกันดอกไม้ที่เป็นสิ่งที่สวยงาม ใช้วางประดับตกแต่งเพื่อเพิ่มความสวยงามให้กับสถานที่ ในที่นี้จึงนำมาใช้เปรียบเทียบถึงการมีแต่รูปลักษณ์ภายนอกที่สวยงามโดดเด่น แต่ขาดบทบาท สื่อถึงผู้หญิงสวยที่เป็นเพียงไม้ประดับเท่านั้น

1.2 ลูกหลาน

1.2.1 断香烟 หมายถึง ไม่มีลูกหลานสืบสกุล

ความหมายพื้นฐาน คือ เลิกบุหรี่ยุคใหม่โบราณสื่อถึงรูปที่ใช้ในการจุดเพื่อไหว้บรรพบุรุษ

1.2.2 接香火 หมายถึง มีลูกหลานสืบสกุล

ความหมายพื้นฐาน คือ จุดรูปเทียนต่อเนื่อง

รูปภาพที่มีความหมายเกี่ยวกับวัตถุที่นำมาใช้ในเชิงเปรียบเทียบเพื่อสื่อถึงลูกหลานมีดังนี้ 香烟 (บุหรี่ยุคใหม่) และ 香火 (รูปเทียน) โดยถ่ายโยงจากคุณสมบัติ เช่น 1) 香烟 (บุหรี่ยุคใหม่) ในสมัยโบราณสื่อถึงรูปที่ใช้ในการจุดเพื่อไหว้บรรพบุรุษ 2) 香火 (รูปเทียน) วัตถุเหล่านี้เป็นวัตถุที่เมื่อจุดไฟแล้วจะมีควัน แม้ว่ารูปมอดแล้วก็ยังคงมีควันที่ยังลอยอยู่ในอากาศ เปรียบเสมือนการมีลูกหลานสืบสกุลต่อไป สำนวนนี้มีความหมายแฝงที่ลึกซึ้งและสำคัญในวัฒนธรรมจีนเป็นการเน้นย้ำถึงความสำคัญของการมีทายาท

2. พฤติกรรมและลักษณะนิสัยของคน

พฤติกรรมและลักษณะนิสัยของคนประกอบด้วย คนสอดแนม คนช่วยเหลือปกป้อง คนที่เป็นสื่อกลางเชื่อมความสัมพันธ์ คนที่สนับสนุน คนที่เป็นบุคคลที่สาม คนที่หัวแข็ง คนรวมกลุ่ม

2.1 คนสอดแนม

2.1.1 安底线 หมายถึง การนำคนของตนเองไปสอดแนมอยู่ในฝั่งของศัตรู

ความหมายพื้นฐาน คือ วางเส้นขอบสนาม วางเส้นแบ่ง

2.1.2 安钉子 หมายถึง การนำคนของตนเองไปไว้ในฝ่ายตรงข้าม

ความหมายพื้นฐาน คือ วางตะปู

รูปภาพที่มีความหมายเกี่ยวกับวัตถุที่นำมาใช้ในเชิงเปรียบเทียบเพื่อสื่อถึงพฤติกรรมของคนสอดแนมมีดังนี้ 底线 (เส้นขอบสนาม) และ 钉子 (ตะปู) โดยถ่ายโยงจากคุณสมบัติ เนื่องจาก 底线 (เส้นขอบสนาม) และ 钉子 (ตะปู) เป็นสิ่งที่อยู่กับพื้น หากไม่ทันระวังหรือสังเกต อาจก่อให้เกิดอันตรายกับผู้ที่ไม่ได้เตรียมหรือไปสะดุดได้ นำมาใช้สื่อถึงการแทรกแซงคนของตนเข้าไปในองค์กรหรือตำแหน่งสำคัญเพื่อสอดแนม

2.2 คนช่วยเหลือ ปกป้อง

2.2.1 作后盾 หมายถึง การสนับสนุนช่วยเหลือผู้นอญเบื้องหลัง เป็นกองหนุน

ความหมายพื้นฐาน คือ เป็นเกราะกำบังด้านหลัง

2.2.2 做屏风 หมายถึง ต้านคำติ คำวิจารณ์แทนผู้อื่น

ความหมายพื้นฐาน คือ เป็นฉากกัน เป็นฉากบังตา

รูปภาพที่มีความหมายเกี่ยวกับวัตถุที่นำมาใช้ในเชิงเปรียบเทียบเพื่อสื่อถึงพฤติกรรมของคนที่สามารถเป็นที่พึ่งพิงสนับสนุนช่วยเหลือ ปกป้องได้มีดังนี้ 盾 (โล่) และ 屏风 (ฉากกัน) เป็นการถ่ายโยงจากคุณสมบัติ เช่น 1) 盾 (โล่) เป็นเครื่องป้องกันตัว จึงนำไปใช้สื่อถึงผู้สนับสนุนที่แข็งแกร่งและเชื่อถือได้ ให้การคำจุนอยู่เบื้องหลัง 2) 屏风 (ฉากกัน) สามารถทำหน้าที่เปรียบเสมือนกำแพงแบ่งพื้นที่หรือใช้บังสายตา สื่อถึงคนที่ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการปกป้องและต่อต้านคำวิจารณ์แทนผู้อื่นได้

2.3 คนที่เป็นสื่อกลางเชื่อมความสัมพันธ์

2.3.1 搭鹊桥 หมายถึง ทำหน้าที่จับคู่ให้หนุ่มสาวได้สมรสกัน แม่สื่อ

ความหมายพื้นฐาน คือ ทอดสะพานนกกาางเขน

รูปภาพที่มีความหมายเกี่ยวกับวัตถุที่นำมาใช้ในเชิงเปรียบเทียบเพื่อสื่อถึงพฤติกรรมของคนที่ เป็นสื่อกลางเชื่อมความสัมพันธ์คือ 鹊桥 (สะพานนกกาางเขน) เป็นการถ่ายโยงจากคุณสมบัติของสะพานที่มีหน้าที่เชื่อมสถานที่สองฝั่งเพื่อให้สัญจรไปมาได้ นำมาใช้สื่อถึงพฤติกรรมของคนที่ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางที่ทำให้คนสองคนได้รู้จักกัน

2.4 คนที่สนับสนุน

2.4.1 当跳板 หมายถึง ใช้บางคนเป็นเครื่องมือเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

ความหมายพื้นฐาน คือ เป็นสปริงบอร์ด

รูปภาพที่มีความหมายเกี่ยวกับสิ่งของที่นำมาใช้ในเชิงเปรียบเทียบเพื่อสื่อถึงพฤติกรรมของคนที่สามารถสนับสนุนให้บรรลุเป้าหมายได้คือ 跳板 (สปริงบอร์ด) เป็นการถ่ายโยงจากคุณสมบัติของสปริงบอร์ดที่เป็นอุปกรณ์เพื่อเพิ่มแรงส่งและแรงยกตัวในการกระโดด นำมาใช้สื่อถึงพฤติกรรมของคนที่ทำหน้าที่เป็นผู้ที่สนับสนุนให้ก้าวไปสู่เป้าหมายที่สูงขึ้น

2.5 คนที่เป็นบุคคลที่สาม

2.5.1 当灯泡 หมายถึง ก้างขวางคอ การเป็นบุคคลที่สามที่ไม่พึงประสงค์อยู่ในสถานการณ์ที่คู่รักต้องการใช้เวลาด้วยกัน

ความหมายพื้นฐาน คือ เป็นหลอดไฟ

รูปภาพที่มีความหมายเกี่ยวกับสิ่งของที่นำมาใช้ในเชิงเปรียบเทียบเพื่อสื่อถึงพฤติกรรมของคนที่ เป็นบุคคลที่สามคือ 灯泡 (หลอดไฟ) เป็นการถ่ายโยงจากคุณสมบัติของหลอดไฟที่เป็นอุปกรณ์ให้แสงสว่าง นำมาใช้สื่อถึงพฤติกรรมของคนที่ เป็นบุคคลที่สามทำให้คู่รักไม่มีความเป็นส่วนตัว มีความอึดอัด

2.6 คนที่หัวแข็ง

2.6.1 石点头 หมายถึง คนที่หัวแข็งถูกโน้มน้าวได้ยากกลับเห็นด้วย

ความหมายพื้นฐาน คือ ก้อนหินพยักหน้า

รูปภาพที่มีความหมายเกี่ยวกับสิ่งของที่นำมาใช้ในเชิงเปรียบเทียบเพื่อสื่อถึงลักษณะนิสัยของคนที่ เป็น 石 (ก้อนหิน) เป็นการถ่ายโยงจากคุณสมบัติของก้อนหินซึ่งมีความแข็งแกร่ง นำมาใช้สื่อถึงลักษณะนิสัยของคนที่หัวแข็ง โดยสำนวนนี้สื่อถึงการที่คำพูดใดคำพูดหนึ่งมีพลังและมีเหตุผลอย่างที่สุด จนแม้แต่คนที่ไม่ยอมเชื่อหรือดื้อรั้นก็ยังคงต้องยอมรับและเห็นด้วย

2.7 คนรวมกลุ่ม

2.7.1 打攒盘 หมายถึง คนหลายคนรวมทำร้ายคนคนเดียว

ความหมายพื้นฐาน คือ จัดชุดสำหรับงาน

2.7.2 散摊子 หมายถึง สลายกลุ่ม

ความหมายพื้นฐาน คือ สลายแผงลอย

2.7.3 炸了窝 หมายถึง เดิมใช้สื่อถึงนกหรือผึ้งที่เมื่อถูกทำให้ตกใจกลัวก็จะบินออกจากรังด้วยความแตกตื่น สถานการณ์ที่เกิดความโกลาหลวุ่นวายอย่างรุนแรงและฉับพลัน

ความหมายพื้นฐาน คือ ระเบิดรั้ง

รูปภาพที่มีความหมายเกี่ยวกับวัตถุที่นำมาใช้ในเชิงเปรียบเทียบเพื่อสื่อถึงพฤติกรรมของคนที่รวมตัวกันเป็นกลุ่มมีดังนี้ 攒盘 (ชุดสำหรับจาน) 摊子 (แผงลอย) และ 窝 (รัง) โดยถ่ายโยงจากลักษณะของวัตถุ เช่น 1) 攒盘 (ชุดสำหรับจาน) ที่มีลักษณะเป็นสำหรับเรียงรายล้อมเป็นวงกลม โดยตรงกลางจะมีจานเพียง 1 ใบมาใช้สื่อถึงการที่มีคนล้อมวงรวมคนหนึ่งคน 2) 摊子 (แผงลอย) มีลักษณะรวมตัวกันเป็นกระจุก ใช้สื่อถึงคนที่รวมตัวกันเป็นกลุ่ม ส่วน 3) 窝 (รัง) ซึ่งเป็นสิ่งที่สัตว์ทำขึ้นเพื่ออยู่อาศัย เพื่อวางไข่ ฟักไข่ หรือเลี้ยงลูก นำมาใช้สื่อถึงสิ่งที่รวมตัวกัน ส่วน 炸了窝 หมายถึง รังนกหรือรังผึ้งที่ถูกโจมตีหรือทำลาย ทำให้สัตว์ที่อาศัยอยู่ในนั้นเกิดความตื่นตระหนก บินว่อน ไข่เปรี้ยวเปรยถึงสถานการณ์ที่เกิดความโกลาหลวุ่นวายอย่างรุนแรงและฉับพลัน

3. ลักษณะภายนอกของคน

3.1 ท่าทาง

3.1.1 架子大 หมายถึง วางท่า

ความหมายพื้นฐาน คือ ชั้นวางของขนาดใหญ่

รูปภาพที่มีความหมายเกี่ยวกับสิ่งของที่นำมาใช้ในเชิงเปรียบเทียบเพื่อสื่อถึงท่าทางของคนคือ 架子 (ชั้นวางของ) เป็นการถ่ายโยงจากลักษณะของชั้นวางของที่เป็นเฟอร์นิเจอร์ที่สำคัญอันดับต้น ๆ ซึ่งนอกจากใช้ตกแต่งแล้ว ยังมีประโยชน์ใช้สอยอีกมากมาย มักจะตั้งตระหง่านอยู่อย่างโดดเด่นในสถานที่นั้น ๆ มีลักษณะสูงและมั่นคง และเมื่อเป็นชั้นวางของที่มีขนาดใหญ่เกินไปก็จะดูทะอะทะ เกะกะ จึงได้ถูกนำมาใช้สื่อถึงท่าทางของคนที่ถือตัว วางท่า ไม่เป็นกันเอง ทำให้คนอื่นเข้าถึงยาก

อุปลักษณ์ [คน คือ สถานที่]

แบ่งตามมโนทัศน์ได้ดังนี้

1. พฤติกรรมและลักษณะนิสัยของคน

1.1 คนที่จัดการได้ยาก

1.1.1 地面硬 หมายถึง ผู้คนในบางพื้นที่ยากที่จะสื่อสารและจัดการ

ความหมายพื้นฐาน คือ พื้นแข็ง

1.2 คนที่สับสนอยู่เบื้องหลัง

1.2.1 有后台 หมายถึง มีคนหนุนหลัง

ความหมายพื้นฐาน คือ มีหลังเวที

1.2.2 有靠山 หมายถึง มีบุคคลที่สามารถพึ่งพาได้

ความหมายพื้นฐาน คือ มีภูเขาพิง

รูปภาพที่มีความหมายเกี่ยวกับสถานที่ที่นำมาใช้ในเชิงเปรียบเทียบเพื่อสื่อถึงพฤติกรรมและลักษณะนิสัยของคนที่เป็นผู้สนับสนุน เป็นที่พึ่งพิงได้มีดังนี้ 地面 (พื้น) 后台 (หลังเวที) และ 山 (ภูเขา) โดยถ่ายโยงจากคุณสมบัติ เช่น 1) 地面 (พื้น) ทำหน้าที่เป็นฐานรองรับการใช้งานของคน มีความทนทาน และหากเป็นพื้นแข็งจะให้ความรู้สึกกระด้าง ไม่ยืดหยุ่น อาจสร้างความไม่สบายหรือความเจ็บปวดเวลาเดินได้ จึงนำมาใช้สื่อถึงการพบเจอคนในบางพื้นที่ที่แข็งแรงแรงและจัดการได้ยาก การเผชิญกับความท้าทาย 2) 后台 (หลังเวที) เป็นพื้นที่สำหรับนักแสดงใช้เตรียมตัว เปลี่ยนเสื้อผ้า หรือพักรอคิวขึ้นแสดง เป็นส่วนที่ผู้ชมไม่สามารถมองเห็นได้ เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การแสดงบนเวทีดำเนินไปได้อย่างราบรื่นและประสบความสำเร็จ จึงนำมาใช้สื่อถึงการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งมีผู้มีอำนาจคอยให้การสนับสนุนอยู่เบื้องหลัง ทำให้บุคคลนั้นได้รับความสะดวกสบาย สามารถแก้ไขปัญหาได้ง่ายกว่าคนทั่วไป 3) 山 (ภูเขา) เป็นสถานที่ที่มั่นคง แข็งแรง นำมาใช้สื่อถึงการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งมีผู้มีอำนาจให้การคุ้มครอง เป็นหลักพิงพิง ทำให้บุคคลนั้นรู้สึกมั่นคง ปลอดภัย

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอุปลักษณ์สิ่งไม่มีชีวิตและมโนทัศน์ที่เกี่ยวกับคนในสำนวนเคยชินภาษาจีน แสดงผลสรุปในรูปแบบของตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2

ตารางแสดงข้อมูลอุปลักษณสิ่งไม่มีชีวิตที่เกี่ยวกับคนในสำนวนเคยชินภาษาจีน ช่องสำนวนเคยชิน ความหมายภาษาไทยแปลเฉพาะความหมายพื้นฐานของคำนามที่สื่อถึงคน

สำนวนเคยชิน	วงความหมายต้นทาง	การถ่ายโยงความหมาย		วงความหมายปลายทาง		
	สิ่งไม่มีชีวิต	รูปร่างลักษณะ	คุณสมบัติ	ประเภทของบุคคล	พฤติกรรมและลักษณะนิสัยของคน	ลักษณะภายนอกของคน
当花瓶 (แจกันดอกไม้)	วัตถุ		✓	ผู้หญิง		
断香烟 (บุหรี่)			✓	ลูกหลาน		
接香火 (ธูปเทียน)			✓	ลูกหลาน		
安底线 (เส้นขอบสนาม)			✓		คนสอดแนม	
安钉子 (ตะปู)			✓		คนสอดแนม	
作后盾 (โล่)			✓		คนช่วยเหลือ ปกป้อง	
做屏风 (ฉากกั้น)			✓		คนช่วยเหลือ ปกป้อง	
搭鹊桥 (สะพานนกนางเขน)			✓		คนที่เป็นสื่อกลาง เชื่อมความสัมพันธ์	
当跳板 (สปริงบอร์ด)			✓		คนที่สนับสนุน	
当灯泡 (หลอดไฟ)			✓		คนที่เป็นบุคคลที่สาม	
石点头 (ก้อนหิน)			✓		คนที่หัวแข็ง	
打攒盘 (ชุดสำหรับจาน)		✓			คนรวมกลุ่ม	
散摊子 (แผงลอย)		✓			คนรวมกลุ่ม	
炸了窝 (รัง)		✓			คนรวมกลุ่ม	
架子大 (ชั้นวางของ)		✓				วางท่า
地面硬 (พื้น)		สถานที่		✓		คนที่จัดการได้ยาก
有后台 (หลังเวที)			✓		คนที่สนับสนุน อยู่เบื้องหลัง	
有靠山 (ภูเขา)			✓		คนที่สนับสนุน อยู่เบื้องหลัง	

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า อุปลักษณะสิ่งไม่มีชีวิตที่เกี่ยวกับคนในสำนวนเคยชินภาษาจีน อุปลักษณะสิ่งไม่มีชีวิตที่พบมากที่สุด ได้แก่ [คน คือ วัตถุ] โดยแบ่งออกเป็นวัตถุที่เป็นสิ่งของ ภาษา อุปกรณ์ เครื่องใช้ วัสดุและสิ่งก่อสร้าง ซึ่งการถ่ายโอนความหมายจากวงความหมายต้นทางไปยังวงความหมายปลายทางที่พบมากที่สุดคือ การถ่ายโอนจากคุณสมบัติของวัตถุ คิดเป็นร้อยละ 73.33 เช่น แจกกันดอกไม้ บุหรี่ รูปเทียน สื่อถึงประเภทของบุคคล และคุณสมบัติของเส้นขอบสนาม ตะปู โล่ จากกันสะพานนกกางเขน สปริงบอร์ด หลอดไฟ ก้อนหิน สื่อถึงพฤติกรรมและลักษณะนิสัยของคน รองลงมาคือ การถ่ายโอนรูปร่างลักษณะของวัตถุ คิดเป็นร้อยละ 26.67 เช่น ชูตสารรับงาน แผงลอย รั้ง สื่อถึงพฤติกรรมและลักษณะนิสัยของคน และชั้นวางของ สื่อถึงลักษณะภายนอกของคน นอกจากนี้ยังพบอุปลักษณะ [คน คือ สถานที่] โดยพบเพียงการถ่ายโอนจากคุณสมบัติของสถานที่ เช่น พื้น หลังเวที และภูเขาเพื่อสื่อถึงพฤติกรรมและลักษณะนิสัยของคน

6. สรุปและอภิปรายผล

อุปลักษณะเชิงมนทัศน์ที่เกี่ยวกับคนในสำนวนเคยชินภาษาจีน อุปลักษณะสิ่งมีชีวิตที่พบมากที่สุดคือ [คน คือ สัตว์] รองลงมาคือ [คน คือ พืช] และการถ่ายโอนความหมายจากวงความหมายต้นทางไปยังวงความหมายปลายทางที่พบมากที่สุดคือ การถ่ายโอนจากพฤติกรรมของสัตว์ อาทิ ไก่ ไก่ป่า นกพิราบขาว วัวดำ สุนัข แกะ เต่า แมลงปอ ริน โดยวงความหมายปลายทางที่สื่อถึงสามารถแบ่งออกได้เป็น (1) ประเภทของบุคคล เช่น 狗咬狗 (สุนัขกัดกัน) สื่อถึงคนที่มีผลประโยชน์ร่วมกันขัดแย้งกันเอง (2) พฤติกรรมและลักษณะนิสัยของคน เช่น 龟缩头 (เต่าหดหัว) สื่อถึงคนที่ไม่กล้าออกหน้าเมื่อเกิดเรื่อง (3) ท่าทางของคน เช่น 鸡啄米 (ไก่จิกข้าว) สื่อถึงพยักหน้าอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว รองลงมาคือ การถ่ายโอนจากคุณสมบัติของสัตว์โดยมีสัตว์ดังต่อไปนี้ เต่าทองคำ ม้าชนิด มังกร เสือ ม้า โดยวงความหมายปลายทางสื่อถึงประเภทของบุคคลเท่านั้น เช่น 龙虎斗 (มังกรสู้เสือ) สื่อถึงการต่อสู้ระหว่างผู้มีอำนาจ ถัดมาคือ การถ่ายโอนจากรูปร่างลักษณะของสัตว์ อาทิ ม้าพอม ลูกวัว เพื่อสื่อถึงประเภทของบุคคล เช่น 护犊子 (ปกป้องลูกวัว) สื่อถึงการเข้าข้างและปกป้องลูกของตนเองจนเกินไป สุดท้ายคือการถ่ายโอนจากตำแหน่งของอวัยวะคือ หาง เพื่อสื่อถึง (1) ประเภทบุคคล เช่น 焦尾巴 (หางไหม้) สื่อถึงไม่มีลูกหลานสืบสกุล (2) พฤติกรรมและลักษณะนิสัยของคน เช่น 做尾巴 (เป็นหาง) สื่อถึงคนที่เดินตามหลังรับใช้ผู้อื่น การเป็นผู้ตาม สำหรับวงความหมายปลายทางที่พบโดยส่วนใหญ่แล้วเป็นการสื่อถึงประเภทของบุคคล ตามด้วยท่าทางของคน พฤติกรรมและลักษณะนิสัยของคน โดยประเภทของบุคคลส่วนใหญ่สื่อถึงผู้หญิงและคนที่มีอำนาจ โดยสำนวนที่สื่อถึงผู้หญิงจะมีความหมายแฝงในเชิงลบ อาทิ 养瘦马 (เลี้ยงม้าพอม) สื่อถึงเลี้ยงดูเด็กผู้หญิงเพื่อนำไปขายเป็นอนูภรรยา 打野鸡 (ล่าไก่ป่า) สื่อถึงซื้อหญิงขายบริการ 放白鸽 (ปล่อยนกพิราบขาว) สื่อถึงการวางแผนลวงเพื่อใช้ผู้หญิงเป็นเหยื่อล่อ สำหรับสำนวน 打野鸡 ที่สื่อถึงผู้หญิงในแง่ลบมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรุณี อรุณีพัฒน์พงศ์ (2563) ที่กล่าวว่า 野鸡 (ไก่ป่า) สื่อความหมายเชิงอุปลักษณะหมายถึง โสเภณี สำหรับสำนวนที่ใช้สื่อถึงคนมีอำนาจ อุปลักษณะสัตว์ที่ใช่จะเป็นสัตว์ที่มีความหมายในเชิงบวก เช่น 附骥尾 (ติดอยู่กับหางม้าชนิด) สื่อถึงอาศัยคนที่มีชื่อเสียงเพื่อให้ตนเองมีชื่อเสียงเช่นกัน หรือสัตว์ที่เป็นสัญลักษณ์สื่อถึงความกล้าหาญ มีพลังกำลัง เช่น 拔虎须 (กระตุกหนวดเสือ) สื่อถึงยั่วผู้มีอำนาจ หรือสัตว์ที่เป็นสัญลักษณ์สื่อถึงจักรพรรดิ เช่น 触龙鳞 (สัมผัสเกล็ดมังกร) สื่อถึงข้าราชการที่ล่วงเกินจักรพรรดิ แต่สัตว์ที่ใช้สื่อถึงคนในเชิงลบจะเป็นสัตว์ทั่วไป เช่น 拉黑牛 (จูงวัวดำ) สื่อถึงหน้าม้าดึงคนให้มาหลงเชื่อ 狗咬狗 (สุนัขกัดกัน) สื่อถึงคนที่มีผลประโยชน์ร่วมกันขัดแย้งกันเอง รองลงมาคือ การสื่อถึงท่าทางของคน โดยท่าทางของคนจะถ่ายโอนมาจากด้านพฤติกรรมเท่านั้น เป็นความสอดคล้องกันระหว่างพฤติกรรมการแสดงออกมาของสัตว์นำมาเชื่อมโยงกับท่าทางของคนที่แสดงออกมา เช่น 竖蜻蜓 (แมลงปอที่ลำตัวตั้งขึ้น) ใช้พรรณนาคนที่หัวดีลงเท้าชี้ขึ้น ลำดับสุดท้ายคือ พฤติกรรมและลักษณะนิสัยของคน พบการถ่ายโอนจากพฤติกรรมของเต่าที่สามารถยืดหัวหดหัวได้นำมาสื่อถึงคนที่หลบซ่อน ไม่กล้าเผชิญหน้า เช่น 做乌龟 (เป็นเต่า) สื่อถึงคนที่รู้ว่าภรรยาของตนมีความสัมพันธ์กับชายอื่นแต่นิ่งเฉยและการใช้ในด้านตำแหน่งอวัยวะส่วนหาง ซึ่งเป็นส่วนที่อยู่ส่วนท้าย เช่น 做尾巴 (เป็นหาง) สื่อถึงคนที่อยู่ด้านหลังผู้อื่น คนรับใช้ที่เดินตามหลัง สำหรับอุปลักษณะ [คน คือ พืช] พบเพียงการใช้ด้านตำแหน่งส่วนประกอบของพืชมาสื่อถึงประเภทบุคคล เช่น 根子硬 (รากแข็ง) สื่อถึงผู้หุนหัน

อุปลักษณะสิ่งไม่มีชีวิตที่พบมากที่สุดคือ [คน คือ วัตถุ] รองลงมาคือ [คน คือ สถานที่] และการถ่ายโอนความหมายจากวงความหมายต้นทางไปยังวงความหมายปลายทางของอุปลักษณะ [คน คือ วัตถุ] ที่พบมากที่สุดคือ การถ่ายโอนจากคุณสมบัติของ

วัตถุ ตามด้วยรูปร่างลักษณะของวัตถุ วงความหมายปลายทางที่พบส่วนใหญ่เป็นการสื่อถึงพฤติกรรมและลักษณะนิสัยของคน ตามด้วยประเภทของบุคคลและลักษณะภายนอกของคน โดยพฤติกรรมและลักษณะนิสัยของคนจะเป็นการถ่ายโยงมาจากคุณสมบัติของสิ่งของ เช่น 做屏风 (เป็นฉากกั้น) สื่อถึงการด้านคำวิจารณ์แทนผู้อื่นและรูปร่างลักษณะของสิ่งของ เช่น 打诨盘 (จัดชุดสำหรับงาน) สื่อถึงคนหลายคนรุมทำร้ายคนคนเดียว ประเภทของบุคคลเป็นการถ่ายโยงจากคุณสมบัติของสิ่งของ เช่น 当花瓶 (เป็นแจกันดอกไม้) สื่อถึงผู้หญิงสวยที่เป็นเพียงสิ่งประดับเคียงข้างผู้ชายและลักษณะภายนอกของคนจะถ่ายโยงมาจากรูปร่างลักษณะของวัตถุ เช่น 架子大 (ชั้นวางของขนาดใหญ่) สื่อถึงคนที่วางท่า สำหรับอุปลักษณะ [คน คือ สถานที่] พบเพียงการถ่ายโยงความหมายจากด้านคุณสมบัติ เพื่อสื่อถึงพฤติกรรมและลักษณะนิสัยของคน เช่น 有后台 (มีหลังเวที) สื่อถึงมีคนหนุนหลัง ทั้งนี้อุปลักษณะสิ่งไม่มีชีวิตจะมีจำนวนน้อยกว่าอุปลักษณะสิ่งมีชีวิต เนื่องจากมีการถ่ายโยงความหมายจากด้านคุณสมบัติและรูปร่างลักษณะเท่านั้น

อุปลักษณะสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิตที่พบเหมือนกันคือ การถ่ายโยงความหมายจากวงความหมายต้นทางไปยังวงความหมายปลายทาง โดยถ่ายโยงจากด้านคุณสมบัติและด้านรูปร่างลักษณะของสัตว์และวัตถุ การสื่อความหมายไปยังวงความหมายปลายทางที่เหมือนกันคือ ประเภทของบุคคล (1) ผู้หญิง อุปลักษณะสิ่งมีชีวิต เช่น 瘦马 (ม้าผอม) 野鸡 (ไกป่า) 白鸽 (นกพิราบขาว) และ อุปลักษณะสิ่งไม่มีชีวิต เช่น 花瓶 (แจกันดอกไม้) ซึ่งต่างก็พบในสำนวนที่สื่อความหมายถึงผู้หญิงในแง่ลบเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ทำให้เห็นถึงมุมมองของชาวจีนที่มีต่อผู้หญิง โดยในสมัยก่อน ผู้หญิงมีสถานะและบทบาทที่จำกัด ต้องพึ่งพิงและเชื่อฟังผู้ชาย (2) เด็ก อุปลักษณะสิ่งมีชีวิต เช่น 犊子 (ลูกวัว) 尾巴 (หาง) และ อุปลักษณะสิ่งไม่มีชีวิต เช่น 香烟 (บุหรี่) 香火 (ธูปเทียน) สิ่งมีชีวิตที่นำมาใช้สื่อความหมายจะเป็นสัตว์ที่มีขนาดเล็กคือลูกวัว หรืออวัยวะที่อยู่ส่วนท้ายสุดของลำตัวสัตว์คือหาง และสิ่งไม่มีชีวิต เช่น ธูปเมื่อมอดลงก็ยังคงมีควันลอยในอากาศ เปรียบเสมือนการมีลูกหลานสืบสกุลที่ถือว่าเป็นแกนหลักสำคัญในวัฒนธรรมและสังคมจีน

อุปลักษณะสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิตที่แตกต่างกันคือ อุปลักษณะสิ่งมีชีวิตมีการถ่ายโยงความหมายจากด้านพฤติกรรม เพื่อสื่อถึงพฤติกรรมและลักษณะนิสัยของคน เช่น 乌龟 (เต่า) เมื่อเต่ารู้สึกถึงอันตรายจะหดตัวเข้าไปในกระดองสื่อถึงพฤติกรรมของคนที่ไม่กล้าเผชิญหน้าและท่าทางของคน เช่น 鸡啄米 (ไก่จิกข้าว) สื่อถึงท่าทางของคนที่ยกหน้าอย่างต่อเนืองและรวดเร็ว แม้ว่าอุปลักษณะสิ่งไม่มีชีวิตจะไม่มีการถ่ายโยงความหมายจากด้านพฤติกรรม ทว่ามีการถ่ายโยงความหมายจากด้านรูปร่างลักษณะเพื่อสื่อถึงลักษณะภายนอกของคน ซึ่งต่างก็แสดงความหมายไปในทิศทางเดียวกันคือ การสื่อถึงลักษณะที่เห็นได้จากภายนอก เช่นเดียวกัน เช่น 架子大 (ชั้นวางของขนาดใหญ่) สื่อถึงคนที่วางท่า

เห็นได้ว่า สำนวนเคยชินที่มีอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับคนที่พบได้มากที่สุดคือ อุปลักษณะสิ่งมีชีวิต [คน คือ สัตว์] เพราะเป็นสิ่งมีชีวิตที่มีรูปร่างลักษณะ พฤติกรรม คุณสมบัติ ท่าทางที่สะท้อนถึงคนได้ ซึ่งการเชื่อมโยงในลักษณะนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของเหยา ซื่อฉี (Siyi, 2560) ที่พบว่ามนุษย์เป็นสัตว์ที่มีตัวตนอยู่จริงและมนุษย์เป็นสัตว์เหนือธรรมชาติ โดยมีการถ่ายโยงจากด้านรูปร่าง ลักษณะนิสัย ความสามารถ ภูเขาอาการของสัตว์ เพื่อเป็นตัวแทนแสดงให้เห็นถึงมนุษย์

นอกจากนี้ยังพบว่า อุปลักษณะสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิตมีวงความหมายปลายทางที่คล้ายคลึงกัน แตกต่างกันเพียงจำนวนสำนวนที่พบ โดยอุปลักษณะสิ่งมีชีวิตส่วนใหญ่จะใช้สื่อถึงประเภทของบุคคล ตามด้วยท่าทางของคน พฤติกรรมและลักษณะนิสัยของคน ในขณะที่อุปลักษณะสิ่งไม่มีชีวิตส่วนใหญ่จะสื่อถึงพฤติกรรมและลักษณะนิสัยของคน ตามด้วยประเภทของบุคคลและลักษณะภายนอกของคน ผลการวิจัยนี้นอกจากจะทำให้เห็นการใช้คำอุปลักษณะคนในสำนวนเคยชินภาษาจีนแล้ว ยังทำให้เข้าใจถึงมุมมองในสังคมจีนที่สื่อถึงคนผ่านการใช้อุปลักษณะในสำนวนเคยชินภาษาจีน อีกทั้งยังช่วยให้ผู้เรียนภาษาจีนชาวไทยเข้าใจความหมายของสำนวนเคยชินภาษาจีนได้อย่างถูกต้อง

เอกสารอ้างอิง

- ชนิกานต์ วงศ์ปิยะ. (2556). การศึกษาเปรียบเทียบอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ที่เกี่ยวกับคนที่พบในสำนวนฝรั่งเศสและสำนวนไทย. *วารสารมนุษยศาสตร์วิชาการ*, 20(1), 133-152. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/abc/article/view/54075>
- ไทรทิพย์สุดา เสนาธรรม และ ศันสนีย์ เอกอัจฉริยา. (2562). มโนอุปลักษณะ [หน้า] ในสำนวนจีน. *วารสารจีนศึกษา*, 12(1), 47-69. <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/CSJ/article/view/202140>

- เบญญาทิพย์ สุภะกะลิน. (2561). อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์คำเกี่ยวกับอวัยวะในภาษาจีนกับภาษาไทย. *วารสารภาษา ศาสนาและวัฒนธรรม*, 7(1), 184-211. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/gshskku/article/view/121030>
- อรณิศ อรุณพัฒน์พงศ์. (2563). มโนทัศน์ของชาวจีนที่มีต่อคำว่า “ไก่”: การวิเคราะห์เชิงภาษา. *วารสารภาษาและภาษาศาสตร์*, 38(2), 61-88. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/joling/article/view/245406>
- Kövecses, Z. (2002). *Metaphor: A Practical Introduction*. Oxford University Press.
- Lakoff, G. and Johnson, M. (1980). *Metaphors We Live By*. The University of Chicago Press.
- Lakoff, G. and Johnson, M. (2003). *Metaphors We Live By*. The University of Chicago Press.
- Lakoff, G. and M. Turner. (1989). *More than Cool Reason: A Field Guide to Poetic Metaphor*. The University of Chicago Press.
- Saeed, John I. (2009). *Semantics* (3rd ed). Wiley-Blackwell.
- Siqi, Yao. (2560). อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ “มนุษย์เป็นสัตว์”: กรณีศึกษาสมญานามในวรรณกรรมจีนเรื่อง 水浒传/S^huei214 xu214 t^suan51/(ซ้องกั๋ง). *วารสารอักษรศาสตร์*, 46(2), 1-43. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jletters/article/view/110547>
- Siqi, Yao. (2563a). อุปลักษณ์มโนทัศน์ “ใจเป็นภาชนะ” ในภาษาไทยเปรียบเทียบกับภาษาจีน. *วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*, 12(1), 113-139. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/journal-la/article/view/244500>
- Siqi, Yao. (2563b). อุปลักษณ์มโนทัศน์ “ใจเป็นพื้นที่” ในภาษาไทยเปรียบเทียบกับภาษาจีน. *วารสารมนุษยศาสตร์วิชาการ*, 27(2), 215-239. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/abc/article/view/165433>
- 温端政, 误建生主编. (2014). 常用惯用语辞典. 上海辞书出版社.
- 黄伯荣, 廖序东主编. (2007). 现代汉语 (上册). 高等教育出版社.
- 张志毅, 张庆云. (2005). 词汇语义学 (修订本). 商务印书馆.